

Morfologio kaj sintakso de Esperanto. Paĝo 14 (10.12.2010)

Упражнение 1

В следующий текст из журнала "Монато" добавлено много ошибок. Исправьте все ошибки.

Ni povas priskribi malplimulta lingvo el pure gramatika vidpunkto. En la kazo de latinida lingvo, kiel la kataluna, tion interesos nemultaj legantoj: la latinidaj lingvoj estas vaste konate, kaj la apartaĵojn de la kataluna ni povas konsideri sengravajn ŝiboletojn. Tamen kataluna montriĝas aparte interesa el la vidpunkto disde socilingvistiko kaj lingvo planado. Temas sendube pri minoritata lingvo, sed precipe pli pro ĝia uzado, ke pro la kvanto de parolkapabluloj en teritorio ĝia: malfacilas de konkurenci kontraŭ hispana kaj la franca.

En tia malfacila situacio interesas rigardi, kiel baraktas la kataluna: temas tre verŝajne pri la plej bonstata malplimulta lingvo en la Eŭropo, do el la analizo de ilia problemoj povus eltiriĝi plena senesperigo pri la estonto da minoritataj lingvoj en teknologia mondo.

Ancaŭ lingvoplanado rolas elstare. Ni analizos la subjektivan gravecon de la dialektoj en la katalunan: kiugrade la normo prefere estu unueca, tiel ke la merkato fariĝu pli vasta kaj la lingvo sukcesu reprodukti, estas ŝlosilan decidon. Kaj male, ni vidos, kiel eblas alpreni politikajn decidojn por vole distancigi proksimegan parolformojn kaj faciliĝi la finan disfalon de la lingvo. En tia situacio lingvopolitiko montriĝas esencan, kaj ni rimarkos, kiel diversaj registaroj programas malsamajn politikojn.

Nelaste, en la tiaj limositacioj, demografio ludas centran rolon. Se estas problemoj en solidaj ŝtatoj pro tio, ke eble 10 % de la loĝantaro estas aliadevena, eblas senpene imagi, kio okazas ĉe minoritatlingvanoj kune malmultaj aŭ nulaj ebloj leĝdoni kaj kune pluroble pli granda enmigrado, aparte se la enmigrantoj ne ĉiam konsciaj pri tio, ke indas lerni la lingvon de la gastiganta popolo.

La katalunan estas la plej vaste parolata neŝtata lingvo en Eŭropo: ĝi superas eĉ nemalmultajn oficialajn lingvojn laŭ tio konsidero. Ĝin denaske parolas plej ol 5 milionoj de homoj en ĉirkaŭ 10-miliona teritorio, en la eteta Andoro (kie ĝi fakte ja estas la ŝtata lingvo), la franca Nord-Katalunio kaj la oriento de la ibera duoninsulo en Hispanio.

En Hispanio ĝi refariĝis kunoficialaj lingvo en Katalunio, Valencilando kaj la Balearaj Insuloj fine de la 1970aj jaroj, kun la demokratiigo de la lando. En Aragono li ne estas kunoficiala, sed estas instruata preskaŭ en ĉiuj lernejoj la lima regiono, kie ĝi estas uzataj.

Упражнение 2

Переведите.

La vivo instruas nur tiujn, kiuj ĝin lernas.

Mi havas kutimon silenti pri tio, kion mi ne scias.

Kiu havas forton, havas rajton.

Kio pasis, ne revenos.

Li tuj faris, kion mi volis.

Kiam li estis ĉe mi, li staris tutan horon apud la fenestro.

Post kiam la kongreso finiĝis kaj Ivo revenis hejmen, ili dum iom pli ol unu jaro daŭrigis sian leteran kontakton.

Ŝi povis iri, kien ŝi volis.

Li havas kapon, kian vi ne trovos en la tuta mondo.